

Factors Affecting Consumer Behavior Among Prisoners in Maha Sarakham Provincial Prison

Siwa Pholrom, Yupaporn Yupass and Saovalak Kosonkittumporn

Master of Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: siwa335@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4536-3003>

E-mail: yupaporn_yu1@yahoo.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3532-0808>

E-mail: saovalakkk@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0589-2525>

Received 10/11/2024

Revised 12/11/2024

Accepted 12/12/2024

Abstract

Background and Aims: Consumerism is a phenomenon that occurs in many societies, which is promoted by various economic, social, and cultural factors, especially among prisoners in prison who often experience a lack of both mental and physical resources. This research aims to study 1) the level of consumerism behavior of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison, 2) factors affecting consumerism behavior of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison, and 3) guidelines for reducing consumerism behavior of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison.

Methodology: Quantitative research was used. The sample group consisted of 335 prisoners in Mahasarakham Provincial Prison. The sample group was determined using Taro Yamane's formula, stratified proportional division, and simple random sampling was obtained. The data collection instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and linear multiple regression analysis.

Results: (1) The level of consumerism behavior of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison Overall is at a high level ($\bar{X} = 3.89$). (2) The factors affecting the consumer behavior of the prisoners of Mahasarakham Provincial Prison consist of 5 factors: social influence factor ($\beta = 0.68$), fashion influence factor ($\beta = 0.38$), imitation factor ($\beta = 0.32$), media influence factor ($\beta = 0.13$) and material value factor ($\beta = 0.07$). It can predict the consumer behavior of the prisoners of Mahasarakham Provincial Prison with 90% accuracy. (3) The guideline for reducing the consumer behavior of the prisoners of Mahasarakham Provincial Prison should organize a rehabilitation program for the prisoners to focus on the correction of consumer behavior in particular. In organizing the rehabilitation program, the prisoners should create values for the prisoners to understand consumption by having the purpose to be by the meaning and the benefits of that thing. Adhere to the principle of moderation consistent with their economic status and abilities. Consumption according to Buddhist principles. This is because the teachings of Buddhism teach us the principles of living a correct and appropriate life, knowing how to distinguish what is necessary. And it is not necessary for life. Avoid the disaster. Live appropriately with wisdom as a guide to wrong consumption.

Conclusion: The consumerism behavior of the prisoners of Maha Sarakham Provincial Prison is at a moderate level overall. Factors affecting consumer behavior include social influence,

fashion influence, imitation, media influence, and material values. The approach to reducing consumerism behavior should be to organize a rehabilitation program to emphasize adjusting consumption behavior by letting the prisoners understand consumption according to Buddhist principles and emphasizing moderation and suitability with economic status.

Keywords: Affecting Factors; Consumerism Behavior; Prisoners; Mahasarakham Provincial Prison

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ศิวะ พลโรม, ยูภาพร ยูภาค² และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร³

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: พฤติกรรมบริโภคนิยมเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายสังคม ซึ่งมีการส่งเสริมโดยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งจากเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำที่มักประสบ กับสถานะที่ขาดแคลนทั้งทางด้านจิตใจและทรัพยากรทางกายภาพ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม บริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม 3) แนวทางในการลดพฤติกรรมบริโภคนิยม ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ระเบียบวิธีการวิจัย: ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 335 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ โดยใช้การแบ่งชั้นภูมิ แบบเป็นสัดส่วน และได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย: (1) ระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ($\beta = 0.68$), ปัจจัยอิทธิพลของแฟชั่น ($\beta = 0.38$), ปัจจัยการเลียนแบบ ($\beta = 0.32$), ปัจจัยอิทธิพลของสื่อ ($\beta = 0.13$) และปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ ($\beta = 0.07$) สามารถทำนายพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 และ (3) แนวทางในการลดพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัด มหาสารคาม ควรมีการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเพื่อเน้นการแก้ไขพฤติกรรมบริโภคนิยมโดยเฉพาะ โดยในการดำเนินการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูควรสร้างค่านิยมให้ผู้ต้องขังเข้าใจการบริโภคโดยการมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นไปตามความหมายและเป็นไปตามประโยชน์ของสิ่งนั้น ให้ยึดหลักความพอดีสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจและความสามารถของตนเองการบริโภคตามหลักพุทธศาสนา ทั้งนี้เนื่องจาก หลักคำสอนในพุทธศาสนาทำให้รู้หลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม รู้จักแยกแยะสิ่งที่จำเป็น และไม่จำเป็นต่อชีวิตหลีกเลี่ยงทางหายนะเป็นอยู่อย่างเหมาะสมโดยมีปัญญาเป็นเครื่องนำทางการบริโภคที่ผิด **สรุปผล:** พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยม ประกอบด้วย อิทธิพลทางสังคม อิทธิพลของแฟชั่น การเลียนแบบ อิทธิพลของสื่อ และค่านิยมทางวัตถุ แนวทางการลดพฤติกรรมบริโภคนิยม ควรจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟู เพื่อเน้นการปรับพฤติกรรมการบริโภค โดยให้ผู้ต้องขังเข้าใจการบริโภคตามหลักพุทธศาสนาและเน้นความพอดีและความเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล; พฤติกรรมบริโภคนิยม; ผู้ต้องขัง; เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีบทบาทกับทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย โลกาภิวัตน์ทำให้โลกแคบลงซึ่งสาเหตุมาจากการพัฒนาระบบสื่อสารและเทคโนโลยี นอกจากนี้กระแสโลกาภิวัตน์ยังทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายทั้งในเรื่องระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมในประเทศต่าง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างแยกไม่ออก และส่งผลกระทบต่อกันอย่างทั่วถึงจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ระบบความคิด และค่านิยมของคนในสังคมอย่างมาก (พิทยา ว่องกุล, 2557)

การแสดงออกถึงพฤติกรรมกรรมการลอกเลียนแบบตามแฟชั่น ส่วนมากมาจากการโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และอื่น ๆ เช่น ป้ายโฆษณา โดยมุ่งหวังที่จะกระตุ้นพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคให้สนใจซื้อสินค้าและบริการได้รับการยอมรับ ในกลุ่มผู้บริโภคให้มากที่สุด จึงเป็นที่น่าวิตกกังวลว่าการบริโภคตามกระแสของประชาชนรวมถึงนักศึกษาหรือวัยรุ่นนับวันยิ่งเพิ่มมากขึ้นและสูงขึ้นเรื่อย ๆ การใช้จ่ายเกินตัวมากขึ้นในทุกขณะ เมื่อเป็น เช่นนั้นก็ก่อให้เกิดพฤติกรรม การบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าตามกระแส แฟชั่น การบริโภคนิยมฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ทำให้ต้องสูญเสียเงินทองไปกับการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นมากนัก มิใช่เพียงเท่านั้น อาจเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตด้วยและพฤติกรรมเหล่านี้ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคมอีกด้วย แม้กระแสโลกาภิวัตน์ และระบบบริโภคนิยมจะเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต มากแค่ไหน แต่ต้องระมัดระวังการดำเนินชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานความพอเพียงไม่ใช่ตามกระแสบริโภคนิยมทุกอย่าง ควรทำแต่สิ่งที่ถนัด สิ่งจำเป็นซึ่งจะทำให้ไม่ตกอยู่ในสังคมบริโภคนิยมทำให้สามารถ อยู่แบบพอเพียงและยั่งยืนได้ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2559)

นอกจากนี้ผลกระทบดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น พฤติกรรมบริโภคนิยมนี้ยังมีบทบาทสำคัญ อีกประการหนึ่งในฐานะที่เป็นสาเหตุของการนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายหรือการก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าถึงการบริโภคตามกระแสของสังคมได้ (วิชชากร ประมูลจักโก, 2565) โดยจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมบริโภคนิยมนี้ เป็นสาเหตุสำคัญของการก่อการกระทำผิดกฎหมาย โดยเฉพาะในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดและคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้กระทำผิดดังกล่าว มีสาเหตุมาจากปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ปัจจัยอิทธิพลของแฟชั่น ปัจจัยความต้องการทางสังคม ปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ ปัจจัยการเลียนแบบ และปัจจัยอิทธิพลของสื่อ ที่ซึ่งการทำความเข้าใจถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงตัวแปรเชิงสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการแก้ไขเพื่อลดพฤติกรรม ต่อไป

ทั้งนี้ เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในฐานะที่เป็นส่วนราชการในสังกัดของกรมราชทัณฑ์ มีภารกิจ สำคัญ ในการดำเนินงานควบคุมผู้ต้องขังที่กระทำผิดและได้ส่งตัวเข้ามาสู่เรือนจำตามกฎหมายโดยมีบทบาท และภารกิจหลักที่เป็นไปเพื่อตอบสนองต่อแนวนโยบายของกรมราชทัณฑ์ โดยมีหน้าที่และภารกิจสำคัญ ในการดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติ ตลอดจนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนา พฤตินิสัยของผู้ต้องขังหรือผู้ที่กระทำผิดในสังคมเพื่อให้สามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดี (ธงชัย ทองคำ, 2563: 3) อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามีการศึกษาอย่างเป็นระบบถึงพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานถึงสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รวมถึงยังขาดการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อการทำความเข้าใจถึงตัวแปร เชิงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังก่อนต้องโทษในฐานะที่เป็นสาเหตุการกระทำผิด ในคดีต่าง ๆ ของผู้ต้องขัง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นการสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อทำความเข้าใจถึงสภาพปัจจุบันของการมีพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม และตัวแปรเชิงสาเหตุต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ผู้ต้องขัง มี

พฤติกรรมบริโภคนิยมที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งมีอิทธิพลหนึ่งที่ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค ของผู้ต้องขังได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษไม่ให้เกิดซ้ำ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง หรือผู้ที่กระทำผิดในสังคม ตามบทบาทและภารกิจหลักเพื่อตอบสนองต่อแนวนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการลดพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ปัจจัยอิทธิพลของแฟชั่น ปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ ปัจจัยการเลียนแบบ และปัจจัยอิทธิพลของสื่อ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

พฤติกรรมบริโภคนิยม (Consumerism) เป็นแนวคิดที่ศึกษาการบริโภคสินค้าหรือบริการ โดยมีเป้าหมายหรือแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการแสดงถึงสถานะทางสังคมหรือความพึงพอใจส่วนบุคคลมากกว่าความจำเป็นในการใช้สอยหรือการสนองความต้องการที่แท้จริง แนวคิดนี้ได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการในหลากหลายมุมมอง ดังนี้

1. ความหมายของพฤติกรรมบริโภคนิยม

Lebow (1955) ได้อธิบายการบริโภคในบริบทของการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจและสังคม ให้คนซื้อสินค้ามากขึ้นเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

Lasch (1979) ได้กล่าวถึงการบริโภคในสังคมสมัยใหม่ว่าเป็นการแสวงหาความพึงพอใจส่วนบุคคล และความพยายามในการแสดงภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อสร้างความพึงพอใจในตัวเอง

Ritzer (1993) กล่าวถึงการบริโภคในยุคที่ถูก “McDonaldization” โดยการทำให้วัฒนธรรมบริโภคมีลักษณะเป็นมาตรฐานและเน้นการบริโภคที่สะดวกและรวดเร็ว

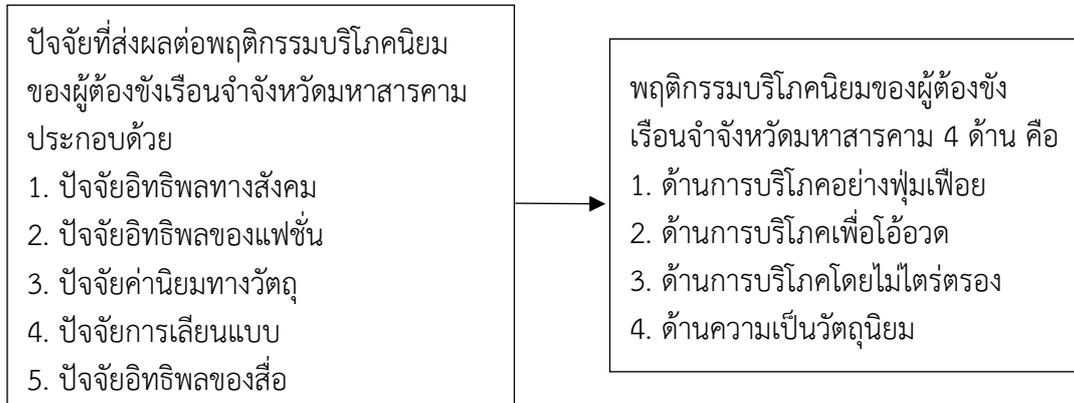
Klein (2000) วิพากษ์วิจารณ์การบริโภคที่ถูกสร้างขึ้นจากแบรนด์และการตลาดที่เน้นภาพลักษณ์ และการพึ่งพาลิทธิภัณฑ์มากกว่าคุณค่าของสินค้าจริง

Bauman (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมในยุคของสังคมเหลว (Liquid Modernity) ที่การบริโภคเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่งและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ จากนิยามความหมายของคำว่าบริการข้างต้นนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปพฤติกรรมบริโภคนิยม (Consumerism) หมายถึง การที่บุคคลบริโภคสินค้าหรือบริการไม่เพียงเพื่อการตอบสนองความต้องการพื้นฐานหรือการใช้งานจริง แต่เพื่อแสดงออกถึงสถานะทางสังคม ความพึงพอใจส่วนบุคคล หรือการสร้างภาพลักษณ์ทางสังคม ผ่านการใช้หรือการครอบครองสิ่งต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในสังคมที่มีการตลาด

และการบริโภคเป็นหลัก ขับเคลื่อนด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ทำให้ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าหรือบริการมากขึ้น เพื่อตอบสนองความปรารถนา หรือการสร้างตัวตน ที่ยอมรับได้ในสังคม.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิด ของการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีรายละเอียด ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2,031 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย 1,823 คน และผู้ต้องขังหญิง 208 คน (เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 335 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยสูตรของ (Yamane, 1973: 727-728) จากนั้นทำการแบ่งชั้นภูมิ กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สัดส่วน (Stratified Proportional Sampling) และได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเชิงปริมาณ (Quantitative Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้อธิบายถึงลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเพื่อใช้อธิบายถึงระดับของพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จำนวนทั้งสิ้น 5 ปัจจัย โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ (Likert, 1967: 223-225)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้อธิบายถึงระดับของพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยลักษณะ ของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแบบสอบถามที่ได้รับคืนปรากฏว่าสมบูรณ์ถูกต้อง ทั้งหมดนำแบบสอบถาม ลงรหัส (Coding Form) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 สถิติวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) ใช้การเลือกตัวแปร โดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression)

4.4 แนวทางในการลดพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแนวโน้มของพฤติกรรมบริโภคนิยมได้ขยายตัวอย่างแพร่หลายและครอบคลุมถึงหลายกลุ่มในสังคม รวมถึงกลุ่มผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำซึ่งถูกควบคุมภายใต้กฎระเบียบของรัฐ สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการ พื้นฐานและความพยายามในการสร้างความพึงพอใจส่วนบุคคลท่ามกลางข้อจำกัด ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จากผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อของแต่ละด้าน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และรายด้าน

พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย	2	3.81	0.27	มาก
2. ด้านการบริโภคเพื่อโอ้อวด	4	3.73	0.34	มาก
3. ด้านการบริโภคโดยไม่ไตร่ตรอง	1	4.22	0.27	มากที่สุด
4. ด้านความเป็นวัตถุนิยม	3	3.79	0.23	มาก

พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
โดยรวม		3.89	0.20	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายด้านจะพบว่า พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริโภค โดยไม่ไตร่ตรอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$), ด้านการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$), ด้านความเป็นวัตถุนิยม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และด้านการบริโภคเพื่อโอ้อวด ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

Model 1 (X_1 - X_5 * SumY)	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	b	S.E.	β		
(Constant)	0.08	0.13	-	0.63	0.53
ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม (X_1)	0.41	0.02	0.68	20.96	0.00**
ปัจจัยอิทธิพลของแฟชั่น (X_2)	0.36	0.02	0.38	15.47	0.00**
ปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ (X_3)	0.07	0.03	0.07	2.43	0.02*
ปัจจัยการเลียนแบบ (X_4)	0.29	0.03	0.32	10.78	0.00**
ปัจจัยอิทธิพลของสื่อ (X_5)	0.10	0.03	0.13	3.71	0.00**

$$R = 0.90, R^2 = 0.81, R^2_{adj.} = 0.80$$

หมายเหตุ. SumY = พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมซึ่งใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) มีดังนี้

1. ปัจจัยที่นำเข้ามาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม เท่ากับ 0.90 ($R = 0.90$) ซึ่งอธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระ ทั้ง 5 ตัวรวมกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก คือ ร้อยละ 90.00

2. ปัจจัยที่นำเข้ามาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับพฤติกรรม บริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเท่ากับ 0.81 ($R^2 = 0.81$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ตัว

แปรอิสระ ทั้ง 5 ตัวรวมกัน สามารถอธิบายการผันแปรหรือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมบริโภคนิยม ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 81.00

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสามารถเรียงลำดับตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการผันแปรของตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐาน จากมากที่สุดไปหาน้อย ได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ($X_1 \beta = 0.68$)

3.2 ปัจจัยอิทธิพลของแพชชั่น ($X_2 \beta = 0.38$)

3.3 ปัจจัยการเลียนแบบ ($X_4 \beta = 0.32$)

3.4 ปัจจัยอิทธิพลของสื่อ ($X_5 \beta = 0.13$)

3.5 ปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ ($X_3 \beta = 0.07$)

โดยผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยม ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ($X_1 \beta = 0.68$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อปัจจัยอิทธิพลทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.68 หน่วยในทิศทางเดียวกัน รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยอิทธิพลของแพชชั่น ($X_2 \beta = 0.38$) โดยเมื่อปัจจัยอิทธิพลของแพชชั่น มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.38 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และสุดท้าย ได้แก่ ปัจจัยการเลียนแบบ ($X_4 \beta = 0.32$) โดยเมื่อปัจจัยการเลียนแบบ มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.32 หน่วยในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์จะสามารถสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นตรงในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized) มีดังนี้

$$\hat{Y} = 0.08 + (0.51X_1) + (0.19X_2) + (0.42X_4) + (0.40X_5) + (0.40X_3)$$

เมื่อ \hat{Y} = พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized)

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized) มีดังนี้

$$\hat{Z} = 0.68Z_1 + 0.38Z_2 + 0.32Z_4 + 0.13Z_5 + 0.07Z_3$$

เมื่อ \hat{Z} = พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized)

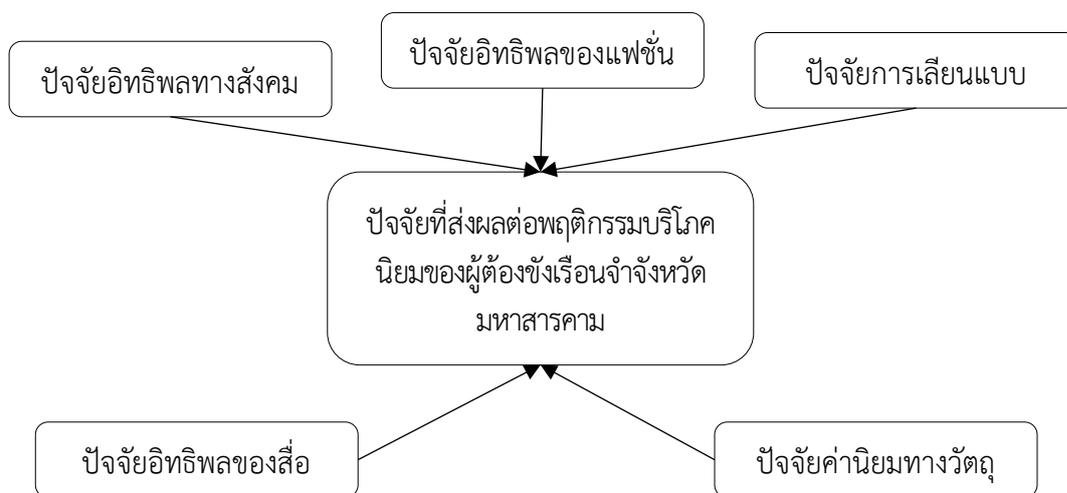
3. แนวทางในการลดพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามนั้น ควรมีการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเพื่อเน้นการแก้ไขพฤติกรรมบริโภคนิยมโดยเฉพาะ โดยในการดำเนินการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟู ควรสร้างค่านิยมให้ผู้ต้องขังเข้าใจการบริโภคโดยการมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นไปตามความหมายและเป็นไปตามประโยชน์ของสิ่งนั้น ให้ยึดหลักความพอดีสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจและความสามารถของตนการบริโภคตามหลักพุทธศาสนา ทั้งนี้เนื่องจากหลักคำสอน ในพุทธศาสนาทำให้รู้หลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม รู้จักแยกแยะสิ่งที่ไม่จำเป็นและไม่จำเป็นต่อชีวิต หลีกเลียงทางหายณะเป็นอยู่อย่างเหมาะสมโดยมีปัญญาเป็นเครื่องนำทาง การบริโภคที่ผิด เช่น การใช้จ่าย จนเกินฐานะความ

เป็นอยู่ของตน การหลงติดอยู่กับสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ การพนัน ยาเสพติด ล้วนก่อให้เกิด ปัญหาทาง เศรษฐกิจ โดยในการดำเนินโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูนั้น ต้องเน้น 1) ให้พิจารณาเห็นคุณค่าอย่างแท้จริง ของ สิ่งที่เป็นประโยชน์และความจำเป็นของสิ่งนั้นมีคุณค่าต่อการใช้สอย 2) เน้นการบริโภค ตามหลักของ ทางสายกลางทำให้ไม่ติดอยู่กับรูปเสียง กลิ่น รส ค่านิยมหรือกระแสนิยมของสังคม ไม่ตระหนี่จนเกินไป และ ไม่สุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยจนเกินขอบเขต โดยพิจารณาให้เห็นถึงคุณค่าเทียบ หรือสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์และไม่มี ความจำเป็น 3) สอนให้รู้จักการประหยัดและการออม การประหยัด เป็นการรู้จักใช้จ่ายในทางที่ถูกที่ควร การ ประหยัดเป็นการสอนคนให้มีความละเอียดรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวัง การประหยัดจึงเป็น การรู้จักใช้เงินและสิ่งของให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่ จะเป็นไปได้ตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4) เน้นให้ผู้ต้องขังถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียร ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน และการประกอบ อาชีพที่สุจริต เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการทำงาน และ 5) เน้นการคบหาคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักเสวนาคบหา คน ไม่คบไม่เอาอย่างผู้ที่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย เลือกเสวนาศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้รู้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มี ความสามารถ ผู้นำเคารพนับถือและมีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน และเลี้ยงชีวิตแต่พอดี

สรุปผลการวิจัย

พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มี ผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยม ประกอบด้วย อิทธิพลทางสังคม อิทธิพลของแฟชั่น การเลียนแบบ อิทธิพลของ สื่อ และค่านิยมทางวัตถุ แนวทางการลดพฤติกรรมบริโภคนิยม ควรจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟู เพื่อเน้นการปรับ พฤติกรรมการบริโภค โดยให้ผู้ต้องขังเข้าใจการบริโภคตามหลักพุทธศาสนาและเน้นความพอดีและความ เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มี ประเด็นผลการวิจัยที่ผู้วิจัยนำสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จากผลการวิจัยระดับพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามมีพฤติกรรมในการซื้อ ของและใช้จ่าย เช่น เสื้อผ้า ท่องเที่ยว เครื่องประดับ เกินกว่ารายได้ของตนเอง โดยจะมีการหยิบยืม เงินบุคคล อื่นเพื่อซื้อของ/ใช้จ่าย/กิน/เที่ยว มีความชื่นชอบเวลามีคนมาชื่นชม/เห็นในสิ่งที่ซื้อมา โดยเมื่อพบว่าสินค้าใด เป็นสินค้าที่กำลังเป็นที่นิยมตนเองมักจะซื้อมาครอบครองเป็นคนแรก ๆ ส่งผลให้มีของมากมายที่ซื้อมาแล้ว ไม่ได้ใช้ อีกทั้งผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามยังมีความรู้สึกว่าการครอบครองวัตถุสิ่งของถือเป็น ความสำเร็จอย่างหนึ่งในชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vaske, J., & Wright, B. (2020) ทำการศึกษา พฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังในเรือนจำสหรัฐอเมริกา โดยเน้นเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐานและ ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต พบว่าผู้ต้องขังยังคงมีความต้องการใช้สินค้าและบริการ แต่ถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบ และทรัพยากร

2. ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จาก ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามซึ่งพบว่าปัจจัยที่มี ผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มี จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ($X_1 \beta = 0.68$), ปัจจัยอิทธิพล ของแพชชั่น ($X_2 \beta = 0.38$), ปัจจัยการเลียนแบบ ($X_4 \beta = 0.32$), ปัจจัยอิทธิพลของสื่อ ($X_5 \beta = 0.13$) และปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ ($X_3 \beta = 0.07$) สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสามารถอภิปรายผล การวิจัยที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม (X_1) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูป คะแนน มาตรฐานเท่ากับ 0.68 ($X_1 \beta = 0.68$) ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยอิทธิพลทางสังคมเป็นการแสดงออก ของบุคคลที่เป็นไปเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับจากสังคมที่ตนเองอยู่ โดยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลรอบตนเอง ในสังคม ซึ่งผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามจะมีการนำทรัพย์สินวัตถุสิ่งของของตนเองไปเปรียบเทียบกับ เพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนหรือสังคมที่ตนเองอยู่ การสื่อสารพูดคุย ขอความเห็นกับกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการบริโภคนิยมการซื้อสินค้าต่าง ๆ เพื่อต้องการให้เหมือนกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มสังคมในปัจจุบันตัดสิน ความสำเร็จในชีวิตบุคคลด้วยจำนวนและคุณภาพของทรัพย์สินสมบัติที่ครอบครอง รวมถึงการที่เพื่อนฝูงและ บุคคลรอบตัวพิจารณาความมั่งมีทางวัตถุเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ งานวิจัยของ Tanaka and Yoshida (2023) ได้วิเคราะห์บทบาทของปัจจัย อิทธิพลทางสังคมในเรือนจำ โดย เน้นที่อิทธิพลจากเพื่อนร่วมเรือนจำและการปรับตัวทางสังคมที่เกิดขึ้น ในกลุ่มผู้ต้องขัง พบว่า สังคมในเรือนจำ ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งการควบคุมทางกายภาพและจิตใจแต่ยังเป็น พื้นที่ที่การสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนร่วมงานมีผลอย่างลึกซึ้งต่อพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะในด้านของพฤติกรรมบริโภคนิยม ซึ่งเป็นการที่ผู้ต้องขังมักจะรับเอาพฤติกรรมการบริโภค ที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์และการถูก กระตุ้นจากกลุ่มเพื่อนในเรือนจำ

2.2 ปัจจัยอิทธิพลของแพชชั่น (X_2) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐานเท่ากับ 0.38 ($X_2 \beta = 0.38$) ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยอิทธิพลของแพชชั่นนั้น เป็นค่านิยมในสินค้าที่มี

การเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสนิยมตามยุคตามสมัย ไม่ว่าจะเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การบริโภค การใช้คำพูด เสื้อผ้า รถยนต์ และโทรศัพท์ มือถือ เป็นต้น ซึ่งค่านิยมสิ่งที่เป็นแฟชั่นเหล่านี้ สามารถสะท้อนถึงความแตกต่าง ในกลุ่มบุคคล เช่น สะท้อนถึง เพศ สถานะทางสังคม ฐานะ อาชีพ ความต้องการสนิยม เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเชื่อว่าการได้ครอบครองสินค้าตามแฟชั่นทำให้มีความมั่นใจ ในตนเองมากขึ้น จึงสนุกกับการวางแผนใช้เงิน ที่มีการซื้อสินค้าตามแฟชั่นต่างๆตามที่ต้องการ โดยต้องการ ซื้อสินค้าตามแฟชั่นเพราะเพื่อน ๆ ของตนเองมีเนื่องจากชอบที่จะเป็นเจ้าของสินค้าตามแฟชั่นต่าง ๆ ที่ผู้อื่น เห็นแล้วประทับใจ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Sanchez and Gomez (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพล ของแฟชั่นในเรือนจำ ในประเทศสเปน พบว่า ผู้ต้องขังมีแนวโน้มที่จะใช้แฟชั่นเป็นเครื่องมือในการสร้างสถานะ ในกลุ่ม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางจิตใจในการยืนยันตัวตนและการยอมรับจากเพื่อนร่วมเรือนจำ แฟชั่นกลายเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจภายใน เรือนจำ

2.3 ปัจจัยการเลียนแบบ (X_4) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐานเท่ากับ 0.32 ($X_4 \beta = 0.32$) ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยการเลียนแบบนั้น เป็นการลอกเลียนแบบ บุคคล ที่ตนชื่นชอบ หรือมีชื่อเสียง และเห็นว่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือดำเนินชีวิต ซึ่งเกิดจาก การเลียนแบบดารา นักร้อง นักแสดงเป็นส่วนใหญ่การซื้อสินค้าต่าง ๆ เพราะต้องการเลียนแบบ จากต้นแบบ เพื่อความมั่นใจของตนเองการซื้อสินค้าที่ส่วนใหญ่เกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคล ที่ตนเองชื่นชอบ ซึ่งพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามส่วนมากมาจากการเลียนแบบดารา นักร้อง นักแสดงเป็นส่วนใหญ่ โดยการซื้อสินค้าต่าง ๆ เพราะต้องการเลียนแบบจากต้นแบบเพื่อความมั่นใจของตนเอง และการซื้อสินค้าที่ส่วนใหญ่เกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่ตัวผู้ต้องขังชื่นชอบ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Vohs and Faber (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคใน สถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงการเลียนแบบพฤติกรรมในกลุ่มผู้ต้องขัง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการเลียนแบบ พฤติกรรมในกลุ่มผู้ต้องขังมักส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการบริโภค สิ่งของที่ไม่จำเป็น โดยเฉพาะเมื่อผู้ต้องขังได้ เรียนรู้พฤติกรรมการใช้จ่ายจากเพื่อนร่วมเรือนจำ ซึ่งมักจะ เกิดจากแรงกดดันทางสังคมในกลุ่มเดียวกัน เช่น การบริโภคสินค้าที่ไม่จำเป็นเพื่อตอบสนองความต้องการ ทางสังคม

2.4 ปัจจัยอิทธิพลของสื่อ (X_5) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐานเท่ากับ 0.13 ($X_5 \beta = 0.13$) ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันบทบาทของสื่อมวลชนมีมากโดยเฉพาะ อย่าง ยิ่งโฆษณาทางโทรทัศน์ที่มีผลต่อบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความต้องการสิ่งของที่มีการถ่ายทอดให้เห็น โดย สื่อมวลชนมีบทบาทในการจูงใจผู้บริโภคทุกคนให้เกิดความต้องการสื่อมวลชนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ในชีวิต ของบุคคลและกระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการในการบริโภคอย่างไม่หยุดหย่อน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม ของบุคคลได้ทำให้เกิดความต้องการและมีพฤติกรรมการบริโภคนิยมต่อไป ซึ่งผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเอง ก็ได้รับอิทธิพลดังกล่าวจากสื่อต่าง ๆ โดยเกิดความต้องการอยากได้สินค้าผลิตภัณฑ์ที่ได้เห็นจากสื่อโฆษณา รวมถึงมีความคาดหวังว่าเมื่อใช้สินค้านั้น แล้วจะทำให้ดูดีเหมือนในสื่อโฆษณา จึงมีพฤติกรรมการซื้อสินค้า ต่าง ๆ จากสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ และจากแอปพลิเคชันสำหรับช้อปปิ้งออนไลน์ด้วย สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ McLeod and Johnson (2022) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อโทรทัศน์และโฆษณา ที่ ผู้ต้องขังในเรือนจำสหรัฐอเมริกาต้องเผชิญ โดยพบว่า สื่อเหล่านี้สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภค สิ่งที่ไม่

จำเป็นและฟุ่มเฟือย แม้ว่าผู้ต้องขังจะมีข้อจำกัดทางการเงิน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโฆษณา สินค้าและโปรแกรมที่เสนอภาพลักษณ์ของการมีชีวิตที่หรูหราสามารถกระตุ้นให้ผู้ต้องขังเกิดความปรารถนา ในการบริโภคสินค้าที่พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงได้

2.5 ปัจจัยค่านิยมทางวัตถุ (X_3) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.07 ($X_3 \beta = 0.07$) ทั้งนี้เป็นเพราะค่านิยมแบบวัตถุนิยมว่าเป็นกลุ่มความเชื่อเกี่ยวกับความสำคัญของการได้ครอบครองทรัพย์สินสมบัติ โดยการเชื่อว่าทรัพย์สินสมบัติมีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคล ซึ่งผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเองก็มีความเชื่อว่าทรัพย์สินสมบัติมีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคล เนื่องจากการได้ครอบครองทรัพย์สินสมบัติเป็นหนทางแห่งความสุข โดยเชื่อว่าทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความพึงพอใจและความสุขของชีวิต จึงมีความต้องการในการได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายของชีวิต อีกทั้งมีการใช้วัตถุเป็นเครื่องกำหนดแนวทาง และพฤติกรรมการดำเนินชีวิต และตัดสินใจความสำเร็จในชีวิตทั้งของตนเองและของผู้อื่นด้วยจำนวนและคุณภาพของทรัพย์สินสมบัติที่ได้ครอบครอง รวมถึงการพิจารณาความมั่งมีทางวัตถุเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Richins (2021) ได้ศึกษาค่านิยมทางวัตถุในกลุ่มบุคคล ที่อยู่ในสภาวะจำกัดและพบว่า ค่านิยมทางวัตถุสามารถกระตุ้นให้บุคคลมุ่งเน้นที่การบริโภคสินค้า เพื่อสร้างความพึงพอใจในตัวเอง ซึ่งการศึกษานี้ยังยืนยันว่าในกลุ่มผู้ต้องขังที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ที่ขาดแคลน สิ่งของหรือสินค้าที่เป็นสัญลักษณ์ของสถานะทางสังคมจะมีอิทธิพลในการกระตุ้นพฤติกรรม การบริโภคที่ไม่จำเป็น ซึ่งสามารถส่งผลต่อการใช้จ่ายที่ไม่สมเหตุสมผลและกระทบต่อสุขภาพจิต และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในเรือนจำ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม พบว่า พฤติกรรมบริโภคนิยมเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำผิดในผู้ต้องขัง เช่น อิทธิพลจากแฟชั่น สื่อ หรือค่านิยมทางวัตถุ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยในส่วนของ การวิจัยนี้จะนำเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้การแก้ไขพฤติกรรมบริโภคนิยมในเรือนจำเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่เหมาะสมในอนาคต มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำหลักคำสอนในพุทธศาสนา เช่น หลักความพอดี, หลักของทางสายกลาง และหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรม คำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยม เช่น ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม, แฟชั่น, การเลียนแบบ, สื่อ และค่านิยม ทางวัตถุ ในการออกแบบโปรแกรมแก้ไขเพื่อลดพฤติกรรมบริโภคนิยม

1.2 ควรมีการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดพฤติกรรมบริโภคนิยม โปรแกรมควรมุ่งเน้นการใช้หลักพุทธศาสนาเป็นแนวทางเพื่อให้การแก้ไขพฤติกรรมมีประสิทธิภาพสูงสุดต้องคำนึงถึงการปรับปรุง และลดอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยถึงรูปแบบแนวทางในดำเนินการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดพฤติกรรมบริโภคนิยมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้เรือนจำจังหวัดมหาสารคามมีแนวทาง ในการดำเนินการแก้ไขกลุ่มผู้ต้องขังที่มาจากสาเหตุการกระทำผิดจากการมีพฤติกรรมบริโภคนิยมวินัยที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐาน โดยสามารถใช้แก้ไขฟื้นฟูการกระทำผิดของผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสม ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย ทองคำ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิทยา ว่องกุล. (2557). “ใกล้วิกฤตก็คิดถึงเศรษฐกิจชุมชน”, *บทความพิเศษ : อีสราภาพแห่ง*. ความคิด ไทยโพสต์: ม.ป.ท.
- เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2566*. มหาสารคาม: เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม.
- วิชชากร ประมูลจักโก. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2559). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- Bauman, Z. (2007). Consuming life. *Journal of Consumer Culture*, 7(1), 15-29.
- Klein, N. (2000). *No logo: Aiming at the brand bullies*. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/no-logo>.
- Lasch, C. (1979). *The culture of narcissism: American life in an age of diminishing expectations*. Norton and Company.
- Lebow, V. (1955). Price competition in 1955. *Journal of Marketing*, 19(2), 3-10.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale in Attitude Theory And Measurement*. New York: Wiley and Sons.
- McLeod, S.A., & Johnson, C.A. (2022). Media influence on consumption patterns of incarcerated individuals: A study on the impact of external stimuli within correctional facilities. *Journal of Criminal Psychology*, 34(3), 217-231.
- Richins, M.L. (2021). The role of materialism in consumption patterns among economically disadvantaged individuals. *Journal of Consumer Psychology*, 31(4), 454-468.
- Richins, M.L. and Dawson, S. (1992). A Consumer Values Orientation for Materialism and Its Measurement: Scale Development and Validation. *Journal of Consumer Research*, 19, 303-316.
- Ritzer, G. (1993). *The McDonaldization of society*. Pine Forge Press.
- Sanchez, R., & Gomez, P. (2021). Fashion and Consumerism in Correctional Facilities: A Study of Inmate Behavior in Spain. *Journal of Social Psychology in Corrections*, 12(4), 343-365.
- Tanaka, M., & Yoshida, K. (2023). The impact of social norms and peer pressure on consumption patterns among prisoners: A case study from Japan. *Journal of Criminology and Social Behavior*, 59(3), 221-240.
- Vaske, J., & Wright, B. (2020). Consumerism in U.S. prisons: Access to basic resources and its impact on quality of life. *Journal of Criminal Justice*, 48(2), 202-215.
- Vohs, K.D., & Faber, R.J. (2021). The role of social influence in consumer behavior: Examining the impact of peer behavior and media exposure on consumer choices. *Journal of Consumer Research*, 48(5), 987-1001.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.